

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАВШЯ УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

С.М. Кваша
« 16 » 06 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕННО:
на засіданні вченої ради економічного
факультету

Протокол № 9 від «15» червня 2021 р.

Декан економічного
факультету А.Д. Діброва

на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 9 від «10» червня 2021 р.
Завідувач кафедри Н.М. Давиденко
« 10 » 06 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітньо-наукова програма Фінанси, банківська справа та страхування
Гарант ОНП: д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Давиденко Н.М.

РОЗРОБИЛИ: доктор економічних наук, доцент кафедри фінансів
Негода Юлія Володимирівна
кандидат економічних наук, ст. викладач кафедри фінансів
Тітенко Зоя Миколаївна
(посада, науковий ступінь, ім'я та прізвище)

Київ – 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Державний фінансовий менеджмент

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь			
Галузь знань	07 Управління та адміністрування		
Освітньо-науковий рівень	Третій		
Освітній ступінь	Доктор філософії		
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування		
Освітньо-наукова програма	Фінанси, банківська справа та страхування		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	вибіркова (за вибором здобувача)		
Загальна кількість годин	150		
Кількість кредитів ECTS	5		
Кількість змістових модулів	Не передбачено		
Курсовий проект (робота)	Не передбачено		
Форма контролю	Екзамен		
Показник навчальної дисципліни для денної, заочної та вечірньої форми навчання			
	денна форма навчання	заочна форма навчання	вечірня форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	2	1
Семестр	2	3	2
Лекційні заняття	20	20	20
Практичні, семінарські заняття	30	30	30
Лабораторні заняття	- год	- год	- год
Самостійна робота	100	100	100
Індивідуальні завдання	- год	- год	- год
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год	-	5 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Державний фінансовий менеджмент» є формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії комплексу знань з управління державними фінансами, методів організації, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є: набуття вмінь застосовувати отримані в процесі навчання теоретичні знання та практичні навички з управління у сфері державних фінансів.

Предметом дисципліни «Державний фінансовий менеджмент» є система загальних принципів і підходів, що пов'язані з науковою та практичною діяльністю у сфері управління державними фінансами.

Дисципліна «Державний фінансовий менеджмент» має міждисциплінарний характер. Вона в межах ОНП інтегрує відповідно до свого предмету знання з дисциплін: «Економетричне моделювання наукових бізнес-проектів», «Методологія наукового дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи», «Дослідження глобальних проблем управління фінансами», «Фінансові студії» тощо.

Дисципліна «Державний фінансовий менеджмент» є вибіркоким освітнім компонентом освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Державний фінансовий менеджмент» **здобувач повинен знати:**

- принципи та методи управління державними фінансами;
- нормативно-методичне забезпечення управління державними фінансами;
- інформаційно-аналітичні системи, що забезпечують управління державними фінансами;
- фінансові правила: правила суспільних доходів, суспільних видатків; правила боргу;
- методи прогнозування масштабу державних фінансів, бюджетної системи України;
- моделювання соціально-економічних процесів та їх фінансування;
- важелі та інструменти фінансової політики;
- функціональні повноваження структурних підрозділів міністерства фінансів;
- міжнародні стандарти в галузі управління фінансами;
- функції центрального (національного) банку в системі управління державними фінансами.

По закінченню вивчення дисципліни **здобувач повинен вміти:**

- проявляти аналітичні здібності, дослідницькі навички, уміння здійснювати теоретичний аналіз проблеми в сфері державного фінансового менеджменту та здатність висувати і обґрунтовувати гіпотези;
- аналізувати тенденції розвитку управління державними фінансами, їх окремих ланок, визначати вплив і взаємозв'язок фінансової сфери та соціально-економічних процесів у національній економіці;
- розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики здійснення фінансової політики держави;
- застосовувати методи фінансового прогнозування та планування на державному і місцевому рівнях;
- застосовувати програмно-цільовий метод планування;
- використовувати творчий /креативний підхід до наукових досліджень в сфері державного фінансового менеджменту;
- проводити критичний аналіз публікацій з різних наукових, професійних та освітніх джерел у сфері державного фінансового менеджменту, виявляти теоретичні й практичні проблеми, протиріччя і невирішені раніше задачі (проблеми) або їх складові, а також дискусійні питання в цій сфері;
- прогнозувати наслідки реалізації державних програм на національному, регіональному, місцевому рівнях засобами системного аналізу, застосовуючи результати фінансового моніторингу, узагальнення показників фінансового розвитку.

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 04. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

СК 05. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 08. Здатність застосовувати фундаментальні концепції фінансової науки, поведінкових фінансів та механізми фінансової, бюджетної політики, моделі регулювання страхової і банківської систем та їх взаємозв'язок з аграрною сферою.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ПРН 10. Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягати

наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

ПРН 11. Бути спроможним реалізовувати проекти, включаючи результати власних досліджень, спрямовані на вирішення актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 14. Застосовувати фундаментальні концепції фінансової науки, поведінкових фінансів та механізми фінансової, бюджетної політики, моделі регулювання страхової і банківської систем та їх взаємозв'язок з аграрною сферою у професійній та науковій діяльності.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння аспірантами матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона передбачає опрацювання монографій, авторефератів, дисертацій, посібників, підручників, інших навчально-методичних джерел, законодавства у сфері фінансів. Самостійна робота регламентується робочим навчальним планом і становить 100 годин.

Екзамен є формою підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни «Державний фінансовий менеджмент».

Згідно з навчальним планом *бюджет навчального часу* на вивчення дисципліни «Державний фінансовий менеджмент» становить 150 годин: для денної, заочної та вечірньої форм навчання: 20 год. лекції, 30 год. практичні, 100 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю екзамен за результатами поточного та підсумкового контролю.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи державного фінансового менеджменту.

Державні фінанси як об'єкт управління. Зміст, принципи та методи фінансової діяльності держави. Структура державних фінансів та характеристика її основних ланок.

Призначення і роль державного фінансового менеджменту у соціально-економічному розвитку держави. Предмет, об'єкт та суб'єкти державного фінансового менеджменту. Організаційні та правові засади реалізації менеджменту державних фінансів в Україні. Складові державного фінансового менеджменту.

Загальні принципи та методи управління державними фінансами.

Тема 2. Державна фінансова політика та стратегічне управління фінансами

Економічний зміст, цілі і завдання фінансової політики держави. Організація фінансової політики держави. Важелі та інструменти фінансової політики.

Сектори та інститути державної фінансової політики. Сегменти регулювання, організація та функціональні повноваження структурних підрозділів міністерства фінансів, співпраця з іншими суб'єктами менеджменту державних фінансів. Міжнародні стандарти в галузі управління фінансами, ефективність роботи міністерства фінансів.

Структура управління діяльністю центрального банку як суспільної установи. Функції центрального (національного) банку в системі управління державними фінансами. Планування, звітність центрального банку. Документи для аналізу поточної фінансової ситуації та її прогнозування. Взаємозв'язок з іншими органами виконавчої та законодавчої влади країни. Міжнародні стандарти та оцінка ефективності діяльності центрального банку з погляду управління державними фінансами.

Тема 3. Бюджетне прогнозування та планування.

Роль фінансового прогнозування та планування в управлінні державними фінансами. Мета фінансового прогнозування. Фінансове прогнозування як інструмент наукового передбачення, сценарного аналізу. Приватні і державні прогнози. Фінансове планування, його мета та завдання. Методи фінансового прогнозування та планування. Види та методи фінансового планування.

Стратегічні, оперативні плани, бюджетні кошториси. Програмно-цільове планування. Бюджетна програма та її аналіз. Взаємозв'язок між стратегією, бюджетною програмою, виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання.

Бюджетне планування як складова частина фінансового менеджменту, його зміст, принципи і завдання. Вдосконалення бюджетного планування і

регулювання бюджетів на основі розширення самостійності адміністративно-територіальних формувань. Методологія складання проекту Державного бюджету. Інформаційне забезпечення планування доходів. Планування видатків на економічну діяльність держави. Бюджетне фінансування інвестиційних проектів. Планування державних дотацій та субсидій.

Кошторисне планування. Оперативно-сітьові показники, що визначають обсяг бюджетних асигнувань. Норми і нормативи кошторисного фінансування. Планування видатків за окремими кодами кошторису.

Тема 4. Теоретико-організаційні основи управління державними фінансами.

Система управління державними фінансами. Об'єкт і суб'єкт управління. Основні форми, методи та інструменти фінансового впливу. Принципи, на яких базується управління державними фінансами. Фінансовий апарат та його функції. Організаційний склад фінансової системи України. Фінансові органи та інститути. Особливості управління державними фінансами у зарубіжних країнах.

Тема 5. Управління фінансами територіальних громад.

Фінансова політика територіальних громад: економічна сутність, завдання та принципи. Види фінансової політики, її форми та функції. Формування та реалізація фінансової політики на місцевому рівні. Основні засади партисипативної концепції фінансової політики розвитку територіальних громад. Доходи територіальних громад. Міжбюджетні трансферти територіальних громад. Видатки територіальних громад. Бюджетні програми по розвитку АПК в територіальних громадах.

Нормативно-правове забезпечення місцевого оподаткування в Україні. Фінанси територіальних громад. Механізм прийняття рішень територіальних громад щодо запровадження місцевих податків і зборів. Практика формування та контролю надходжень місцевих податків і зборів в територіальних громад.

Тема 6. Система управління державним боргом.

Сутність, принципи та напрями управління державним боргом. Суб'єкти управління державним боргом та їх функції. Боргове планування і прогнозування. Контроль у системі управління державним боргом.

Сутність боргової політики. Цілі, завдання, напрями та особливості реалізації державної боргової політики. Основні напрями державної боргової політики України. Механізм формування державного внутрішнього боргу в системі державного кредиту. Інструментарій запозичення державою коштів на внутрішньому ринку. Суб'єкти національного ринку державних цінних паперів та їх функції. Вартість (ціна) державних цінних паперів та доходність інвестування.

Сутність та роль зовнішнього державного боргу. Фінансові інструменти на міжнародному ринку. Принципи та методи оцінки платоспроможності за зовнішніми зобов'язаннями. Кредитні рейтинги. Механізм надання державних

гарантій за міжнародними позиками. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

Тема 7. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні.

Історія, визначення та основні концепції ГОБ. Роль державної та місцевої влади в подоланні гендерної нерівності та сприянні побудові рівноправного суспільства. Необхідність даних із розподілом за статтю як передумова для оцінки впливу гендерної політики. Глобальний індекс гендерного розриву.

Сутність ГОБ. Огляд основних інструментів та методів, що використовують ся при проведенні аналізу в ГОБ. Підходи до гендерного аналізу в Україні. Необхідність гендерного аналізу в бюджетному процесі. Актуальна методика проведення ГБА в Україні.

Необхідність і переваги застосування ГОБ в бюджетному менеджменті. Огляд контексту та основних тенденцій застосування ГОБ в бюджетному менеджменті, ролі суб'єктів управління бюджетною системою в просуванні та забезпеченні гендерної рівності на всіх стадіях бюджетного процесу. Застосування гендерно орієнтованого підходу до бюджетів на державному та місцевому рівнях. Основні умови встановлення зв'язку між програмно-цільовим методом та ГОБ: на рівні бюджетних програм та на рівні діяльності розпорядників коштів.

Тема 8. Державне замовлення та організація закупівель за бюджетні кошти.

Умови та порядок організації закупівель за бюджетні кошти. Проблеми тендерних закупівель. Цінова політика та якість виконання державних замовлень. Еволюційні процеси вдосконалення законодавства про державні закупівлі в Україні. Реформування процедури тендерних закупівель.

Шляхи та форми забезпечення прозорості та відповідальності в процесі закупівель. Міжнародні стандарти в галузі закупівель. Проблеми запровадження електронної системи закупівель в Україні. Показники, що характеризують ефективність процесів закупівель. Державні закупівлі та їх роль в умовах економічної та політичної нестабільності.

Тема 9. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль.

Державний фінансовий контроль як складова процесу управління державними фінансами. Нові функції фінансового контролю в системі менеджменту. Фінансовий моніторинг та аудит використання суспільних активів, та операцій з ними. Міжнародні стандарти фінансового моніторингу в суспільних фінансах. Відповідальність за бюджетні правопорушення, встановлена Бюджетним кодексом України та іншими законодавчими актами. Роль і місце фінансового контролю в бюджетному процесі. Засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Структура внутрішнього контролю. Завданнями реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю. Зовнішній контроль та аудит фінансової діяльності бюджетних установ. Інститут державних аудиторів. Роль попереднього фінансового

контролю та моніторингу у попередженні бюджетних правопорушень.
Внутрішній та зовнішній контроль витратків на аграрну сферу.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма				заочна форма				вечірня форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Теоретичні основи державного фінансового менеджменту	16	2	4	10	16	2	4	10	16	2	4	10
Тема 2. Державна фінансова політика та стратегічне управління фінансами	16	2	4	10	16	2	4	10	16	2	4	10
Тема 3. Бюджетне прогнозування та планування	16	2	2	12	16	2	2	12	16	2	2	12
Тема 4. Теоретико-організаційні основи управління державними фінансами	16	2	2	12	16	2	2	12	16	2	2	12
Тема 5. Управління фінансами територіальних громад	16	2	4	10	16	2	4	10	16	2	4	10
Тема 6. Система управління державним боргом	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 7. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 8. Державне замовлення та організація закупівель за бюджетні кошти	16	2	2	12	16	2	2	12	16	2	2	12

Тема 9. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль	18	4	4	10	18	4	4	10	18	4	4	10
Усього годин	150	20	30	100	150	20	30	100	150	20	30	100

4. Теми семінарських занять
(не передбачено навчальним планом)

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні основи державного фінансового менеджменту	4
2.	Державна фінансова політика та стратегічне управління фінансами	4
3.	Бюджетне прогнозування та планування	2
4.	Теоретико-організаційні основи управління державними фінансами	2
5.	Управління фінансами територіальних громад	4
6.	Система управління державним боргом	4
7.	Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні	4
8.	Державне замовлення та організація закупівель за бюджетні кошти	2
9.	Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль	4
	Разом	30

6. Теми лабораторних занять
(не передбачено навчальним планом)

7. Контрольні запитання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачів

Контрольні запитання

1. Державні фінанси як об'єкт управління.
2. Сутність та роль державного фінансового менеджменту (ДФМ) в реалізації фінансової політики.
3. Об'єкт, суб'єкти і принципи організації ДФМ.
4. Методи організації ДФМ.
5. Система інформаційного забезпечення ДФМ.
6. Функції та завдання системи інформаційного забезпечення ДФМ.
7. Інформаційно-аналітичні системи що забезпечують управління державними фінансами в Україні.
8. Система доходів бюджету України, їх види та класифікація.

9. Особливості управління державними доходами.
10. Функції управління доходами бюджету.
11. Механізм управління процесом формування доходів бюджетної системи України.
12. Середньострокове бюджетування як складова управління доходами бюджету.
13. Державні видатки: сутність, види та класифікація.
14. Механізм управління процесом фінансування видатків бюджетної системи України.
15. Концепція використання програмно-цільового методу в управлінні видатками бюджетів всіх рівнів.
16. Макрофінансове бюджетування.
17. Критерії економічної ефективності та соціальної результативності видатків бюджетів.
18. Планування витрат на утримання бюджетних установ.
19. Проблеми питання формування місцевих бюджетів в Україні.
20. Процес формування доходів місцевих бюджетів та особливості управління ним.
21. Системи видатків місцевих бюджетів та особливості їх управління.
22. Шляхи зміцнення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування.
23. Управління процесами формування коштів державних центральних фондів.
24. Оцінка збалансованості фінансових ресурсів державного соціального страхування.
25. Моніторинг і оцінювання ефективності та якості соціального захисту населення.
26. Сутність, роль та особливості функціонування фінансів державного сектору економіки.
27. Ефективність фінансів державного сектору економіки як критерій соціально-економічного розвитку країни.
28. Система показників оцінки ефективності фінансів державного сектору економіки.
29. Економічна сутність, структура та види державного боргу.
30. Сутність та особливості управління державним боргом.
31. Методи управління державним боргом.
32. Проблеми та суперечності оцінки державного боргу України.
33. Що таке гендерно орієнтоване бюджетування?
34. ГОБ як складова належного врядування?

35. Сучасні міжнародні підходи та інструменти впровадження ГОБ.
36. Зв'язок ГОБ з реформою управління державними фінансами.
37. ГОБ та програмно-цільовий метод управління бюджетними коштами.
38. Учасники процесу гендерно орієнтованого бюджетування та їх ролі.
39. Як провести гендерний аналіз бюджетної програми.
40. Механізм запровадження ГОБ та реалізації політики гендерної рівності у громаді.

Тести для визначення рівня засвоєння знань здобувачами

1. До суб'єктів ДФМ відносяться:

- а) комерційні банки;
- б) Верховна Рада України;
- в) Державна податкова служба України;
- г) суб'єкти підприємницької діяльності;
- д) Державна аудиторська служба.

2. Роль держави в процесі перерозподілу ВВП полягає в наступному:

- а) рефінансування комерційних банків;
- б) підтримка незахищених верств населення;
- в) надання кредитів іншим державам;
- г) захист навколишнього середовища;
- д) фінансовий моніторинг суб'єктів підприємницької діяльності.

3. До структури системи державних фінансів України відносяться:

- а) фінанси державного сектору економіки;
- б) обов'язкові резерви комерційних банків;
- в) органи управління державними фінансами;
- г) фінанси домогосподарств;
- д) комерційні кредити.

4. Принципи фінансової діяльності держави:

- а) право ведення незалежної фінансової політики для всіх суб'єктів господарювання;
- б) законність;
- в) принцип демократичного централізму;
- г) всебічний контроль у сфері фінансової діяльності;
- д) залишковий принцип по відношенню до формування державних цільових позабюджетних фондів;
- е) господарської самостійності.

5. Сукупність дій та впливів із застосування економічного, політичного, правового, організаційного та мотиваційного механізмів держави, що виникають у процесі формування та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів, призначених для фінансового забезпечення виконання державою покладених на неї функцій, завдань та цілей називається

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

6. Відповідно до рівня централізації ВВП модель фінансових відносин класифікується на:

- а) європейська;
- б) скандинавська;
- в) американська;
- г) ринкова;
- д) західноєвропейська;
- е) адміністративна.

7. Сукупність важелів, методів, інструментів впливу на соціально - економічний розвиток держави називається

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

8. До складу державних фінансів не входять:

- а) державний бюджет;
- б) державний кредит;
- в) позабюджетні спеціальні фонди;
- г) фінанси підприємств колективної форми власності.

9. До функцій міжнародних фінансових інститутів слід віднести:

- а) перерозподіл фінансових ресурсів;
- б) контроль за валютним ринком;
- в) кредитування;
- г) субсидювання.

10. Складовими фінансової політики є сукупність політик:

- а) податкової, митної, грошово-кредитної, бюджетної, інвестиційної;
- б) підприємницьких структур;
- в) населення;
- г) правильна відповідь відсутня.

11. Основним завданням Міністерства фінансів України є:

- а) міжнародне співробітництво у сфері оподаткування;
- б) загальне керівництво всією фінансовою системою країни;
- в) касове виконання бюджету;

г) позавідомчий контроль за складанням і виконанням Державного бюджету.

12. Основним завданням Державної податкової служби України є:

а) забезпечення формування єдиної державної податкової та митної політики;

б) вироблення основ і напрямів фінансової політики держави та вжиття заходів щодо їх реалізації;

в) касове виконання бюджету;

г) позавідомчий контроль за складанням і виконанням Державного бюджету.

13. Основним завданням Державної казначейської служби України є:

а) міжнародне співробітництво у сфері оподаткування;

б) вироблення основ і напрямів фінансової політики держави та вжиття заходів щодо їх реалізації;

в) забезпечення повного і своєчасного виконання Державного бюджету України, підвищення оперативності у фінансуванні видатків у межах обсягів фінансових ресурсів у Державному бюджеті;

г) позавідомчий контроль за складанням і виконанням Державного бюджету.

14. Головною метою фінансової політики є:

а) оптимальний розподіл ВВП між галузями економіки, соціальними групами населення, територіями;

б) оптимальний розподіл прибутку підприємств;

в) розподіл по галузях грошових надходжень;

г) надходження максимальної кількості податків і платежів до бюджетів.

15. Фінансова політика характеризується як:

а) державна політика у сфері розподільчих і нерозподільчих відносин;

б) частина економічної політики держави, яку спрямовано на досягнення максимального соціально-економічного рівня розвитку суспільства;

в) сукупність заходів держави щодо забезпечення відповідними фінансовими ресурсами її економічного та соціального розвитку;

г) сукупність фінансових заходів, які здійснює держава через фінансову систему.

16. Фінансова політика держави – це

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

17. Тип фінансової політики, що характеризується невтручанням держави в економіку, збереження вільної конкуренції, використання ринкового механізму як головного регулятора господарських процесів називається

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

18. До неподаткових надходжень бюджету відносяться:

- а) місцеві податки та збори;
- б) податок з доходів фізичних осіб;
- в) адміністративні збори та платежі;
- г) доходи від некомерційного та побічного продажу;
- д) доходи комунальних підприємств.

19. До власних доходів місцевих бюджетів відносяться:

- а) доходи комунальних підприємств;
- б) місцеві податки та збори;
- в) податок з доходів фізичних осіб;
- г) податок на прибуток.

20. Норматив податку з доходів фізичних осіб, що зараховується до доходів бюджету міста Києва складає: %.

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

21. Норматив податку з доходів фізичних осіб, що зараховується до доходів бюджетів міст обласного значення, складає:%.

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

22. До доходів бюджетів сіл, селищ та міст районного значення, що зараховуються до Загального фонду відносять:

- а) земельний податок;
- б) єдиний податок;
- в) рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів місцевого значення;
- г) транспортний податок;
- д) податок з доходів фізичних осіб;
- е) фіксований сільськогосподарський податок, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування;
- ж) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються виконавчими органами відповідних місцевих рад;
- з) 50% рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів загальнодержавного значення.

23. Видатки на обслуговування боргу місцевих бюджетів не можуть щорічно перевищувати % видатків від загального фонду відповідного місцевого бюджету.

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

24. Підготовлений розпорядником бюджетних коштів документ, який містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів називається

(У бланку відповідей зазначити вірну відповідь)

25. Призначення бюджетного планування полягає у...

- а) забезпеченні збалансування фінансових ресурсів держав;
- б) визначенні реальних джерел доходів бюджету;
- в) фінансуванні пріоритетів бюджетної політики держави;
- г) всьому переліченому.

26. Перший етап бюджетного планування (січень-березень) передбачає...

- а) формування напрямів бюджетної політики на наступний рік;
- б) визначення попередніх показників бюджету;
- в) розроблення сценаріїв бюджетної політики;
- г) усе перелічене.

27. Другий етап бюджетного планування (квітень-серпень) передбачає...

- а) розроблення попередніх показників видатків бюджету;
- б) оформлення бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів;
- в) збалансування потреб розпорядників бюджетних коштів з можливостями їхнього фінансування з бюджету;
- г) усе перелічене.

28. Третій етап бюджетного планування (серпень-вересень) охоплює...

- а) формування напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний рік;
- б) розроблення попередніх показників доходів бюджету;
- в) остаточне узгодження та збалансування бюджетних показників;
- г) усе перелічене.

29. Програмно-цільовий метод бюджетного планування передбачає...

- а) стратегічне прогнозування та середньотермінове планування показників;
- б) визначення можливостей фінансування з бюджету;
- в) ефективне використання бюджетних коштів;
- г) усе перелічене.

30. Публічна закупівля - це:

а) засіб державного регулювання економіки шляхом формування на договірній основі складу та обсягів продукції, робіт, послуг, необхідних для забезпечення пріоритетних державних потреб з подальшою їх купівлею;

б) придбання замовником товарів, робіт і послуг за власні кошти від імені держави у порядку, визначеному відповідним договором;

в) придбання замовником товарів, робіт і послуг за кошти держави у порядку, визначеному відповідним договором купівлі-продажу;

г) придбання замовником товарів, робіт і послуг (продукції) за державні кошти у визначеному законодавством порядку;

д) придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому Законом України «Про публічні закупівлі».

8. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Державний фінансовий менеджмент» передбачається застосування таких методів навчання як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

1) лекція — для розкриття сутності наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою;

2) бесіда – для усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних за допомогою діалогу;

3) наочні методи – використання демонстрації та ілюстрації;

4) проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу здобувачам у виділенні та "прийнятті" проблемного завдання для активізації мислення здобувачів, яке спрямовано на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації;

5) пояснювально-демонстраційний метод – для передання великого масиву інформації;

6) Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

7) Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу;

- 8) Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань;
- 9) семінари-конференції, круглі столи.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 24 травня 2017 року, протокол № 11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України 29 травня 2020 р., протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен - це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік - це форма контролю, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння аспірантом програми навчальної дисципліни, педагогічної практики.

Аспіранти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол №11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України від 29 травня 2020 р., протокол №10.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг аспіранта, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	зараховано
60-73	задовільно	зараховано
0-59	незадовільно	незараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}} \quad (2)$$

11. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Інтернет-ресурси
4. Негода Ю.В., Тітенко З.М. Методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Державний фінансовий менеджмент» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Київ : Компринт. 2021. 50 с.
5. Електронний навчальний курс: Державний фінансовий менеджмент для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії

12. Рекомендована література

Основна:

1. Гендерно орієнтоване бюджетування на місцевому рівні: від інтеграції принципу гендерної рівності в бюджетний процес до гендерно чутливих політик : посібник. О. Стрельник, Т. Іваніна. Київ : Програма ООН. 2021. 112 с.
2. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.
3. Бюджетна система: тенденції розвитку / [В.М. Мазярчук та ін.]; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
4. Хомутенко А.В. Сучасна парадигма управління державними фінансами України: монографія. Київ, 2019. 384 с.
5. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погріщук. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.
6. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні: теорія і практика: Метод. посіб. - К.: ФОП Клименко, 2016. 92 с.

Додаткова література:

1. Горин В.П. Дискусійні питання сутності та критеріїв оцінювання ефективності бюджетного менеджменту. *Економічна наука*. 2020. №5. С. 155–160.
2. Мартинюк О. А. Формування сучасної моделі бюджетного менеджменту. *Агросвіт*. 2020. № 4. С. 15–20. DOI: [10.32702/2306-6792.2020.4.15](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.4.15)
3. Меморандум про економічну і фінансову політику: схвалено Радою директорів Міжнародного валютного фонду від 09.06.2020 р., URL: <https://cutt.ly/dkVQgDW>.
4. Барішевська І.В., Костенко Т.А., Врабіє Н.В. Середньострокове бюджетне планування: зарубіжний досвід та перспективи запровадження в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2019. №36. С. 22–28.
5. Дем'янишин В. Г. Фінансові стимули розвитку економіки України. 2019. URL: <https://cutt.ly/5xtvIt>
6. Fichtner J. Global Aging and Public Finance. *Business Economics*. 2018. Vol. 53. PP. 72–78.
7. Мельничук Н.Ю. Бюджетний менеджмент та його державне регулювання: детермінанти і пріоритети розвитку: монографія. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2018. 412 с.
8. Варналій З. С., Коваленко К. В., Онищенко С. В., І.В. Савич. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти. Київ: Знання України, 2016. – 395 с.
9. Коляда Т. А. Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика [монографія]. Ірпінь: Університет ДФС України, 2016. 396 с.

Нормативно-правові документи:

1. Бюджетний кодекс України: 10.08.2010 № 2456–XVII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 2.09.2019 р. №829. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/deyaki-pitannya-optimizaciyi-sistem-829>.
3. Наказ Міністерства фінансів України від 08.07.2016 №584 «Про затвердження Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення»
4. Наказ Міністерства фінансів України від 22.12.2015 № 1160 «Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання і нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство фінансів України»
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі: Наказ Міністерства фінансів України від 2.01.2019 р. №1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19#Text>.
6. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами: розпорядження Кабінету Міністрів України : станом на 03 серпня 2012: № 633-р / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/633-2012-p/print1360051017911272>
7. Про схвалення Стратегії модернізації системи управління державними фінансами: розпорядження Кабінет Міністрів України: станом на 17 жовтня 2007: № 888-р / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/888-2007-p>
8. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки : розпорядження КМУ : станом на 08 лютого 17: № 142-р / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p>.
9. Програмно-цільовий метод бюджетного планування: особливості затвердження паспортів бюджетних програм. Financial and economic analysis office in the VRU. 2017. URL: <https://cutt.ly/ckVn8NQ>
10. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: Закон України: станом на 10 листопада 1994: № 237/94-ВР/ Верховна Рада України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012/print1360051017911272.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НУБіП України.
URL:<https://nubip.edu.ua/node/17325>

2. Урядовий сайт. Єдиний сайт органів виконавчої ради України. URL: www.kmu.gov.ua/ua/control
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: portal.rada.gov.ua/
4. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства. URL: <https://agro.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства енергетики та захисту довкілля України. URL: <https://menr.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <http://www.mtu.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://www.moz.gov.ua>.
11. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>
12. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.msp.gov.ua>
13. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
14. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>
15. Офіційний сайт Рахункової плати України. URL: <https://gr.gov.ua/home/>
16. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasurv.gov.ua/main/uk/index
17. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>
18. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://tax.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної служби статистика України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/130718>
21. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd?page=21>

збірники наукових праць з державного фінансового менеджменту

1. Українські наукові журнали Scopus та Web of Science. URL: <https://openscience.in.ua/ua-journals>
2. «Актуальні проблеми економіки». URL: <https://eco-science.net/>
3. «Банківська справа». URL: <http://univ.kiev.ua/ua/science/journals/spj-banking>
4. «Вісник Національного банку України». URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article>
5. Економіка і прогнозування. URL: <http://eip.org.ua/?lang=ru>
6. Економіка та держава. URL: <http://www.economy.in.ua/>
7. Економіка, фінанси, право. URL: <http://konferencia.com.ua/uk/>
8. Економіка України. URL: <http://www.economukraine.com.ua/>
9. Фінанси України. URL: <http://finukr.org.ua/?lang=ru>